

ufornuftigt, at følge de Planer, som i saa Henseende have været paatænkte. Jeg tror derfor, man i saa Henseende skal være meget varlig med Hensyn til Byggeforetagender. Jeg tror, at vi for Øjeblikket have en Mani for at bygge saa storartet og ogsaa saa kostbart, at det aldeles ikke vil kunne gaa i Længden, og man har set før, at Lande ikke ere blevne rigere, naar de Folk, der have taaet for dem, have begyndt paa meget store Byggeforetagender. Her til Lands og navnlig her i Kjøbenhavn have vi fra en vis Tid meget store Byggeforetagender, men det er da for Næsten ogsaa den Tid, hvorfra vor Defacience stammer, og de Bogstaver, som staa paa en af Bygningerne, har Føllebittigheden udlagt som „Riget fattes Penge“. Det er det bedste Bevis for, at Almenheden og Historien ikke have billiget den Flothed, som i saa Henseende er bleven vist, og jeg antager, at hvis vi blive ved paa samme Maade som nu, ville vi let komme til et lignende Resultat. Naar man giver Arkitekter og Ingeniører carte blanche, ere de overmaade tilbøjelige til at opføre ganske urimelige Bygninger, fordi det ligger i deres Interesse; jo flere Penge man giver dertil, desto smukkere kan man faa det, og det er det, det navnlig kommer an paa for de Herrer.

Altsaa, efter hvad jeg her har udvirket, er jeg tilbøjelig til at tro, at det vil være ganske unødvendigt at flytte Frederiks Hospital. Jeg er mod Flytningen, og at man skal bygge der, hvor det paatænkes. Jeg nægter ikke, at der er en hel Del Ting, som bør gøres, men ikke saaledes, at Omkostningerne blive altfor urimelig store, og navnlig mener jeg, man bør beslitte sig paa, ikke at gaa i det Fodspor, som er blebet anvist med Hensyn til de offentlige Bygningforetagender i den senere Tid. Men der er jo ogsaa en anden Grund, hvorfor jeg er mod Flytningen ud til det Sted, som der her er Tale om, og at der er Tale om en Flytning, er der ingen Tvivl om. Det blev udtalt i Gaar fra flere Sider, at man behøver ikke at flytte, men jeg kan ikke se bedre, end at det er Forudsætningen for det hele, og der staa ogsaa, at det Areal, som er udlagt paa Vlegdamsfælled, maa kun benyttes dertil, men naar det kun maa benyttes dertil, er det altsaa en given Forudsætning, at det skal flyttes derud. Jeg er, som sagt, imod, at det flyttes derud, og jeg er derimod, fordi — det er mærkeligt, at ingen af de Talere, der have behandlet denne Sag, har fremdraget dette Punkt før — jeg overhovedet er mod at røre ved Fælledeerne. Jeg mener, de bør være et heelt Territorium, som man skal holde Fingrene fra.

Naar der skal være Tale om at flytte Hospitalet, saa jeg hellere, at man tog 20 Lbr. Land fra Fælleden og lod Næsten ligge. Det er der imidlertid ikke Tale om, der er Tale om at ødelægge Fælleden helt og holdent. En vis Tid kan noget forblive aabent, men det vil ses, at naar en Del kan bebygges med Bygninger til Statens Brug, og naar Kommunen har fri Dispositionsret over den anden Del og kan sælge den til Bebyggelse med private Boliger, skiller det sig ikke saa helbigt. Jeg har overhovedet imod, at der bliver rørt ved Fælleden. Der er blevet sagt, at der er noget Maffepi, hvad Fælledeerne angaar, og det er navnlig fremhævet af de Talere, der ere for denne Forretning, idet de mente, at det var en Fejl, og at det burde opgives. Jeg har den stil modsatte Anskuelse, idet jeg mener, dette Maffepi tværtimod er en ganske fortrinlig Ting, dette, at Kommunen ejer Grunden, men ikke kan disponere over den, fordi Staten, Militæretaten, har en begrænset Brugsret. Altsaa i Stedet for at opgive dette Maffepi, synes jeg, vi skulle være overmaade fornøjede med det og beholde det. Naar Sagen er forelagt for Folketinget, er det, fordi det ikke kan ordnes, uden at Folketinget giver sin Billigelse til, at Fællesfælledet ophører, og det vil jeg for min Person ikke give, men saa, som sagt, overmaade gerne, at Folketinget nægter sin Billigelse hertil. Der er Tale om, at Kommunen har Ejendomsret og Staten en Brugsret, nemlig den militære Brugsret, men jeg vil gøre opmærksom paa, at der er en ganske anden Ting, som hviler paa den, og det er den almindelige Benyttelsesret: Paa Fælledeerne kunne alle Mennesker gaa; det er ikke en Plads, som blot tilhører Kommunen, men den tilhører alle Byens og alle Landets Indbyggere, det er en fælles Plads, og en saadan fælles Plads bør man efter min Formening ikke ophæve; det vilde være langt bedre, om der rundt omkring i Kommunerne var Pladser, som vare ganske offentlige, hvor alle Mennesker kunde gaa, thi ellers risikerer man, at Folk, som ikke have nogen Ejendom, blive nødte til altid at opholde sig i deres Stuer. Nu vil man sige, at her i Byen er der ganske sikkert en hel Del Haber, hvor de kunne gaa, og det er rigtigt; men der maa Folk holde sig paa Gangene og sidde paa Bænke, og gaar en en Gang udenfor de afstakne Grænser, saa kommer der straks en Politibetjent og tager ham. Men paa Fælledeerne kan enhver gaa og boltre sig, som han vil; der kan man strække sig i Græsset og nyde den gode Guds varme Sol, uden at nogen generer en i den Hen-